

Sygn. akt II UK 308/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 listopada 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddział w O. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację M.S. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. o prawo do emerytury. M.S. domagał się przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, z całokształtu materiału dowodowego sprawy, w szczególności z dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy oraz opinii biegłego z zakresu bhp wynika, że stanowiska pracy (frezer, tokarz) oraz rodzaj faktycznie wykonywanych

przez wnioskodawcę w spornym okresie czynności (wstępna obróbka odlewów za pomocą tokarki i frezarki) nie stanowią pracy w warunkach szczególnych, bowiem, nie zostały wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ani też w przepisach branżowych. Co prawda skarżący zajmował się wstępna obróbką odlewów przy użyciu tokarki i frezarki, jednak nie były to czynności polegające na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów w rozumieniu wykazu A, działu III poz. 23 rozporządzenia, gdyż nie były wykonywane w odlewniach staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur i nie odbywały się bezpośrednio po odlaniu i zastygnięciu odlewów. Z dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy nie wynika również, aby miał on powierzone stanowisko operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 32 ust. 2 i art. 32 ust. 4, art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze: § 1 pkt 1 oraz wykaz A dział III, poz. 23.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, to jest załącznika A dział III, poz. 23 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z § 1 ust. 1 tego rozporządzenia i art. 32 ust. 2, 32 ust. 4 i 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zakresie oceny, czy za prace w szczególnych warunkach, określone w załączniku A dział III poz. 23 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, należy uznać:

1. prace wykonywane poza odlewnią polegające na wybijaniu, wykańczaniu i oczyszczaniu odlewów.

2. prace polegające na wykonywaniu czynności wykańczania i oczyszczania odlewów, bez wykonywania czynności wybijania odlewów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Natomiast nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że do prac w szczególnych warunkach przy "wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów" nie zalicza się wszystkich prac związanych z zatrudnieniem w przemyśle metalowym. Przeciwnie stanowisko oznaczałoby traktowanie wszelkich czynności związanych z pracą przy wykańczaniu odlewów za pracę w szczególnych

warunkach, co z kolei czyniłoby bezprzedmiotowym wyznaczanie granic pojęcia "wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów" i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różnorakie roboty przy tego rodzaju pracach, niezależnie od etapu procesu technologicznego, z którym związane są czynniki kojarzone z koniecznością wcześniejszej realizacji ryzyka emerytalnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2018 r., III UK 114/17, LEX nr 2559408). Wskazuje się, że przez wykańczanie odlewów należy rozumieć śrutowanie i szlifowanie powierzchni odlewów, naprawę spawaniem oraz wstępną obróbkę mechaniczną (skórowanie). Chodzi o tak zwaną obróbkę wykańczającą odlew po wybiciu odlewu z formy, gdy zachodzi konieczność oczyszczenia odlewu z przywartej masy formierskiej, bądź gdy odlew po takim oczyszczeniu lub wykonaniu detali ma być produktem finalnym. Korzysta się wówczas z urządzeń szlifierskich, zatem szkodliwość pracy przy tak rozumianym wykańczaniu odlewów jest porównywalna z pracą szlifierza. Nie można natomiast traktować wytwarzania z odlewu wyrobu finalnego (części zamiennej) na tokarkach, frezarkach jako pracy polegającej na wykańczaniu odlewu w przyjętym powyżej rozumieniu. Inny jest bowiem przedmiot tej pracy, używa się innych narzędzi oraz wykonuje się ją w innych warunkach (poza odlewnią). Wskazuje się, że warunki pracy tokarza i frezera nie są tak samo szkodliwe, jak warunki pracy przy wykańczaniu odlewów w odlewniach, gdzie podstawowe zagrożenie dla życia i zdrowia pracowników stanowi wysokie stężenie pyłu, zagrożenie poparzeniem i gorący mikroklimat (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 kwietnia 2018 r., I UK 84/17, LEX nr 2549196; z dnia 2 czerwca 2017 r., III UK 157/16, niepublikowane; z dnia 2 czerwca 2017 r., III UK 158/16, LEX nr 2329017; z dnia 13 grudnia 2016 r., III UK 40/16, LEX nr 2186064; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 118/17, LEX nr 2496316; z dnia 13 lutego 2019 r., III UK 149/18, LEX nr 2618554). Zaprezentowane judykaty tworzą spójną linię orzecniczą, eliminując argument o braku standardu orzeczniczego w przypadku osób wykonujących prace frezerskie, tokarskie przy odlewach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2018 r., III UK 114/17, LEX nr 2559408). Nie budzi wątpliwości, że poz. 23 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w

szczególnym charakterze - "wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów" dotyczy tylko tych zakładów pracy, w których znajdowały się piece odlewnicze do odlewania staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur oraz odnosi się wyłącznie do prac związanych z ciągiem technologicznym odlewania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2018 r., I UK 84/17, LEX nr 2549196).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as